

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1659>

Geliş Tarihi: 10.05.2019

Kabul Tarihi: 30.06.2019

KISA FİLM ATÖLYESİ ÇALIŞMALARININ TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞINI ÖNLEMEDEKİ ETKİSİ ÜZERİNE ETNOGRAFİK BİR ALAN ÇALIŞMASI

Serhat YETİMOVA¹- Serkan ÖZTÜRK²

Öz

Teknoloji bağımlılığı Türkiye’de ulusal ölçekte Yeşilay’ın yürüttüğü bağımlılıklarla mücadele programı kapsamında ele alınan bağımlılık türlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Özellikle orta dereceli okul çağındaki gençlerin teknolojiden bağımsız sosyalleşemeleri durumu olarak tanımlanan bu bağımlılık türünün diğer bağımlılık türlerinde olduğu gibi sosyal, kültürel ve sağlık açısından ciddi zararları olabilmektedir. Çevrimiçi etkileşimli oyunlar, siber zorbalık, kontrolsüz teknoloji ve medya kullanımı gibi alt konu başlıklarını barındıran bu bağımlılık türünün öğrenciler üzerinde ne tip etkiler uyandırdığı yakın dönem akademik araştırmaların üzerinde durduğu bir konudur. Konunun sadece tıp bilimleri çerçevesinde bir vaka olarak incelenmesi yeterli görülmemekte; etkili iletişim açısından önleyici birtakım çalışmaların yapılmasına da ihtiyaç duyulmaktadır. Gençlerin pedagojik gelişimlerine olumlu katkı sağladığı düşünülen atölye çalışmalarından biri olarak tasarlanan kısa film atölyesi uygulamaları gençlerin bağımlılık farkındalığı geliştirme ve sosyalleşmelerine olumlu katkı sunduğu gözlenmiştir. Bu çalışma kapsamında 2016-2018 yılların arasında İstanbul Maltepe İlçesinde bulunan Yeşilay temsilciliği nezdinde gerçekleştirilen kısa film atölyesindeki uygulamalara ilişkin etnografik bir alan çalışması yapılmıştır. Bu çalışma göstermiştir ki katılım gösteren öğrenciler bir takım olumlu değişimler göstermekle birlikte yoğun teknoloji tüketimi baskın olduğundan öğrencilerin sosyalleşme ve farkındalık kazanmaları zayıf düzeyde kalmıştır. Bu etkinin sağlanamamasında gönüllü eğitmen desteğinin yetersizliği kadar, kısıtlı zaman zarfında gerçekleştirilen uygulamaların,

¹ Dr. Öğr. Üy., Adnan Menderes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Orcid no: 0000-0001-5674-0284

² Doç. Dr., Yalova Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İletişim Sanatları Bölümü, Orcid no: 0000-0001-8882-3607

istikrarsız katılımın, aile-STK-okul uyumsuzluğu ve eğitsel materyaleksiğinin etkisinin de olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Yeşilay, Bağımlılık, Teknoloji Bağımlılığı, Yeni Medya, Kısa Film, Eğitim, Başbüyük*

An Ethnographic Field Study on the Effect of Short Film Workshop Studies on Preventing Technology Addiction

Abstract

Technology addiction is considered to be one of the types of addictions considered within the scope of the fight against addictions carried out by the Green Crescent. Specifically, this type of dependence, which is defined as the situation in which secondary school age young people cannot socialize independently from technology, can have serious damages in terms of social, cultural and health as in other dependence types. This type of addiction, which includes sub-topics such as online interactive games, cyber bullying, uncontrolled technology and media use, is an issue that focuses on recent academic research. The examination of the subject as a case within the medical sciences is not considered sufficient; There is also a need for preventive work in terms of effective communication. The short film workshop applications, designed as one of the workshops considered to contribute positively to the pedagogical development of young people, have been observed to contribute positively to the development and socialization of addiction awareness. In this study, an ethnographic field study was carried out between 2016-2018 on the applications in the short film atelier held in Yesilay in Istanbul Maltepe. This study showed that although students showed some positive changes, intensive technology consumption was dominant and students gained real socialization and awareness in weak level. In addition to the inadequacy of the voluntary trainer support, the lack of voluntary trainer support has been observed to have been implicated in the limited time, unstable participation, family-NGO mismatch and lack of educational material were the disadvantages.

Keywords: Green Crescent, Addiction, Technology Addiction, New Media, Short Film, Education, Başbüyük

1. Giriş

Günümüzde dijitalleşme her alanı dönüştürmektedir. Film izleme biçimlerinden gazete okuma alışkanlıklarına, gündelik telefon konuşmalarından rutin çalışma düzenlerine, eğitime, bilim ve sanata, sosyalleşme ve hatta yeni

ahlak kurallarının oluşumadək tüm gelişim aşamalarında dijitalleşme, sosyal ağlar ve internet merkezi bir konumda bulunmaktadır.

Teknoloji kültürünün olumlu değişimler yarattığı şüphesiz bir gerçektir. Yaşamı kolaylaştıran teknolojilerin eğitimde, sağlıkta, bürokraside ve sosyo-ekonomik yaşamın tüm alanlarında etkin bir şekilde kullanıldığı ve iletişimi daha da kapsamlı hale getirdiği bir gerçektir. Fakat bunun yanında iyi eğitim almamış, sosyal engelli bölgelerde teknolojinin üretiminden çok tüketimi bir gerçek durumundadır. Telefon ve tabletlerin eğitim dışı amaçlarla oyun, kumar, aşırı tüketim, ilaç, intihar, terör, cinayet, dolandırıcılık, taciz, şöhret, argo, iftira ve küfür gibi amaçlarla kullanıldığı bilinmektedir. Çünkü genelde teknoloji özelde de medya tüketim alışkanlıkları öncesinde alınması gereken bir eğitim ve kültür ile sağlıklı kullanılabilir. Bunların olmaması teknoloji ve medya gibi araçların toplumu öldüren silahlara dönüşmesi kuvvetle muhtemeldir.

Basına yansıyan haberlere bakıldığında teknoloji ve yeni medya kültürü ile birlikte birçok insani sorunun oluştuğu görülmektedir. NTV (2018) ve Anadolu Ajansı'nın 31.01.2018 tarihli haberinin manşeti "Oyun bağımlılığı 'akıl hastalığı' olarak kabul edilecek" şeklinde olup haberin detayında Mavi Balina oyununun bir oyun değil cinayete azmettirme teşebbüsü olduğu ifade edilmektedir. BBC Türkçe'nin 10 Kasım 2017 tarihli haberi ise bu oyunun kısılcısından kurtulanların itiraflarına yer vermektedir. Dünya gazetesinin 19 Nisan 2011 tarihli haberi ise yapılan deneyler sonucunda cep telefonundan uzak kalmanın kişiye depresyona soktuğunu haberleştirmiştir. Bunun gibi haberler teknolojinin kendisinden öte onu kullanma kültürünün etkilerini anlamak bakımından oldukça önemli bilgiler vermektedir.

Aşırı teknoloji kullanımı nedeniyle oluşan bağımlılık türü kişinin düşünce biçimini, konuştuğu dili ve dolayısıyla tüm davranışlarını derinden etkilemekte; kendine benzetmektedir. Bu bağımlılık türünün genel özellikleri arasında ölçsüz kullanım ve yoksunluk hissinin yaşanması bulunmaktadır. Etkileri arasında ise fiziksel ve sosyal birtakım bozukluklar yer almaktadır. Fiziksel bozukluklar arasında halsizlik ve göz, boyun ve bel gibi organlarda fonksiyonel rahatsızlıklar görülüyorken sosyal bozukluklar arasında ise akademik başarısızlık, ailevi kopukluk, asosyallik ve yalnızlaşma sorunları yer almaktadır. Teknoloji bağımlılığı üzerine yapılan çalışmalarda önleyici faaliyet olarak teknolojinin

sınırlı kullanımı, etkileşim ve aktif yaşam şiddetle önerilmektedir (Yeşilay, 2018).

Film atölyeleri katılımcıların hem bilişsel hem de duygusal gelişimlerini temin eden bir atölye olarak kişilerde bağımlılık karşıtı olumlu davranış gelişimi sağlamak noktasında dünya çapında uygulanan bir eğitim yöntemi olarak ortaya çıkmıştır. Filmlerin ve film atölyelerinin eğitim, kişisel gelişim, psikoterapi, psikanaliz ve medya bağımlılığı gibi konularla ilişkili olarak günümüzde pedagojik amaçlara yönelik oldukça sık kullanıldığı görülmektedir. Film pedagojisi şeklinde belirtilen bu alanda çocuklara veya gençlere yönelik (12-18 veya 12-24 yaş grubu) olarak filmlerin eğitim, öğrenme, düşünme ve tasarım becerilerini desteklemek için kullanıldığı görülmektedir. Filmler, öğrencilerin bilişsel, duygusal ve psiko-motor gelişimlerini desteklemek için birer araç olarak kullanılmaktadır. Film pedagojisi, filmlerin eğitim içinde müfredata yardımcı ders materyali olarak kullanımını hedeflediği gibi kısa veya uzun film yapımı, film eleştirmenliği, film analizi, sinema müzesi, film okuryazarlığı, çizgi film ve animasyon uygulamaları gibi etkinlikleri de kapsamaktadır.

Film pedagojisi üzerine Türkiye ve diğer ülkelerde önemli birtakım çalışmalarını yürütüldüğü görülmektedir. Bu çalışmalar arasında İngiltere’de Britanya Film Enstitü (BFI)’sünün yürüttüğü “Screening Literacy: Country Profiles” adlı çalışma Avrupa Birliği ülkelerinde film pedagojisi alanındaki kurum ve uygulamalar hakkında özet fakat oldukça işlevsel bilgiler içermektedir. BFI’in ayrıca çocuklara, gençlere ve öğretmenlere yönelik kendi bünyesinde çok sayıda eğitsel-kültürel programı mevcuttur.³

Aynı şekilde İngiltere’de 1985’den beri faal olan “Film Education” adlı vakıf uzaktan ücretsiz bağlanma ile öğretmenlere ve her yaştan sinemasevereye yönelik eğitsel içerik sunmaktadır. Bu yönde faaliyetler göstermesi ile vakıf öğretmen, öğrenci ve her yaştan sinema tutkununun bilgi ve iletişim becerilerini geliştirerek ve filmler aracılığıyla yenilikçi düşünce ve eleştirel bakış kazandıracak yetilerin oluşmasını amaçlamayı hedeflediğini beyan etmektedir (FilmEducation, 2018).

³ Aynı şekilde BFI’in sponsorluğunda Marc Cousins’ın 2013 yılında yönettiği “Sinema’da Çocukların Hikâyesi” adlı film 25 farklı ülkeden 53 film özelinde çocukluk olgusunun temsillerini analiz etmektedir. BFI’nin ayrıca çocuklara, gençlere ve öğretmenlere yönelik çok sayıda programı mevcuttur. Bkz. <http://www.bfi.org.uk/education-research>

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine Etnografik Bir Alan Çalışması

Fransa’da bulunan Lumière Film Enstitüsü (Institut Lumière⁴) de eğitsel ve kültürel faaliyetlerle genç yaştakilere; özellikle ilkokul, kolej ve lise öğrencilerinin sinemaya olan ilgilerini yaratıcı biçimde arttırmayı amaçlamaktadır. Bu aktivitelerden öne çıkanlar arasında dijital ya da rehberli gezilerin, animasyonların, video yapım atölyelerinin, sinema filmlerine yönelik yapım aşamalarının birebir deneyimlendiği eğitimlerin olduğu görülmektedir (Lumiere, 2015).

Amerika’nın festival de düzenleyen saygın sinema vakıflarından olan Film Society Lincoln Center’ın yürüttüğü “Film in Education” adlı program da çocuk ve gençler başta olmak üzere sanatsal sinemanın gelişmesi için her yaşta sinemasevereçeşitli atölyeler yapmaktadır. Bu atölyelere katılan çocuklar kendi ufak çaplı filmlerinin tamamını organize edebilecek bir bilgi ve beceriye ulaşabildikleri gibi bilişsel, duygusal ve psikomotor yetilerini de ileri derecede geliştirebilmekte, hayal gücü, yenilikçi bakış, hikâye anlatıcılığı, duygusal zekâ ve sürdürülebilir öğrenme konularında bilinçli hale gelmektedir (Filmlinc, 2018).

Türkiye’de de dünyadaki bu çalışmalara benzer nitelikte çalışmalar yürütülmektedir. Özellikle Ensar Vakfı’nın himayelerinde İstanbul Tasarım Merkezi bünyesindeki Kısa Film Atölyeleri ile Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM)’ın önleyici faaliyetler kapsamında sunduğu Kısa Film Atölyesi etkinlikleri dünyadaki örnekleri görülen bu atölyelerin Türkiye versiyonlarını oluşturmaktadır (İTM, 2018; Yedam, 2018).

Türkçe literatüre⁵ bakıldığında ise eğitimci gözüyle sinema üzerine kaleme alınan kitap çalışmaları başta olmak üzere eğitim, davranışsal gelişim ve

⁴Lumière Film Enstitüsü’ndeki pedagojik ve kültürel etkinliklerin detayı için bkz. <http://www.institut-lumiere.org/musee/activit%C3%A9s.html> ve <http://www.institut-lumiere.org/p%C3%A9dagogic/activit%C3%A9s-%C3%A9ducatives.html>

⁵ Bu çalışmalara örnek olarak şunlar verilebilir: Silman, Fatoş & Olgaç, Cahide (2012), Filmler, Semboller ve Mesajlar. İstanbul: Mühür Kitaplığı, Silman, Fatoş (2018). Eğitim Konulu Filmler, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, Pulat, Fatih (2016). Kitaplarla ve Filmlerle Aile Eğitimi, Ankara: Efil Yayınevi Yayınları, Bozdemir, Banu (2007) Küçük Sinemacılar. İstanbul: Kelime Yayınları, Niemiec, Ryan M., & Wedding, Danny (2018), Filmlerle Pozitif Psikoloji, (Çev.: Gülnihal Kafa) İstanbul: Kaknüs Yayınları, Eğitime ve Eğitimciler Dair 24 Güzide Film, (<https://onedio.com/haber/egitime-ve-egitimciler-dair-25-guzide-film-468968>), Çocukların 13 Yaşına Gelmeden Mutlaka İzlemesi Gereken 20 Film, (<https://onedio.com/haber/cocukların-13-yaşına-gelmeden-mutlaka-izlemesi-gereken-20-film-360008>), Okul Üzerine Yapılmış Çarpıcı 12 Film, (<https://www.egitimpedia.com/okullar-ve-filmler/>)

psikolojiksensli bir bakışla filmlerin analizini içeren özgün/çeviri kitap, makale, web sitesi içeriklerine de rastlanmıştır.

Süre bakımından 30 dakikanın altında yer alan filmler kısa film olarak nitelendirilmektedir. Festival ve yarışmaların da dayatmasıyla ortaya çıkan bu tanım, kısa filmin birçok önemli özelliğini göz ardı etmektedir. Kısa film, içerik ve özgünlük gibi birtakım özellikler bağlamında şu şekilde tanımlanabilir: İçeriğinde var olan özgürlük, özgünlük, sınırsızlık, deneysellik özellikleriyle sinema sanatının kendine özgü kurallarına ve sinematografik unsurlara bağlı kalarak yönetmenin inisiyatifinde geliştirilen yöntemle çekilen, kısa ve öz anlatımlı film türüdür (Öztürk, Odabaş, 2017, s. 97). Kısa filmin ülke sinemalarının oluşumuna ve gelişimine sağladığı katkı, yadsınamaz bir gerçektir. Nitekim, günümüz Türk sinemasında adından sıkça söz ettiren yönetmenler incelendiğinde, birçoğunun sinema sanatına kısa filmlerle adım attığı görülür. Bu gerçekliğe rağmen Türkiye’de kısa filmin sanat gündemine girmesi bir hayli zaman almıştır. Öyle ki, Fuat Uzkınay tarafından çekildiği kabul edilen “*Ayestefanos’ta Bir Rus Abidesi’nin Yıkılışı*” adlı belge niteliğindeki ilk filmin çekildiği tarihten yaklaşık 100 yıl sonra kısa film, bir kimliğe kavuşma şansı yakalamıştır. Bu şansı elde etmesinde birçok unsur etkili olmuştur: İletişim Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde yer alan sinema bölümleri, kısa film yarışmaları, festivaller ve bu festivaller kapsamında yürütülen kısa film çalışmaları bunlardan bazılarıdır.

Bir uygulama alanı olarak kısa film, sinematografik anlatım araçlarına-açı, ölçek, senaryo, kostüm, makyaj, kurgu, oyunculuk vb.- bağlı kalmak ya da bu araçlardan azami ölçüde yararlanmak anlamında uzun metraj filminden çok da farklı değildir. Süre olarak uzun metrajdan ayrışması, konuyu ele alma ya da senaryoyu çekime dönüştürme noktasında meydana gelir. Zira bir kısa filmin, uzun metraj filmdeki gibi derinlemesine karakter analizi ortaya koyma ya da bu karakterleri izleyiciye uzun uzadıya tanıtmaya şansı yoktur. Dolayısıyla yönetmen, kendisine ayrılan kısa zaman dilimi içerisinde daha yoğun anlamlar üreterek filmini finalize etmek durumundadır. Kısa filmi, uzun metrajdan farklı kılan özelliklerinden birisi de sinematografik anlatım araçlarını ya da kurallarını içeriğe zarar vermeyecek ölçüde esnetebilmesidir. Örneğin, flu çekim, oyuncunun kameraya bakması gibi uygulamalar konvansiyonel sinemada çekim tekrarı gerektiren birer hata olarak değerlendirilirken, deneyselliği ve özgürlüğü içinde barındıran kısa filmin bu tip uygulamalara kapısı her zaman açıktır.

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine Etnografik Bir Alan Çalışması

Kısa film, tıpkı uzun metraj film gibi bir senaryoya bağlı kalmak koşuluyla ortaya çıkar. Uzun metraj filmin oluşum sürecinde olduğu gibi sinopsis, tretman, senaryo ve çekim senaryosu hazırlandıktan sonra çekimler yapılır ve çekimlerin tamamlanmasıyla kurgu aşamasına geçilir. Kurgu sürecini, lobi malzemelerinin hazırlanması takip eder. Sürece bakıldığında uzun metraj filmin oluşumundan çok farklı olmadığı görülmektedir. Kısa filmi, uzun metrajdan ayıran en önemli farklılıklardan birisi de örgütlenme biçimidir. Kısa film, uzun metrajın aksine dikey örgütlenmeyi değil yatay örgütlenmeyi gerektirir. Kolektif bir sanat alanı olarak kısa filmin üretim kadrosu, uzun metrajdaki gibi bir hiyerarşiye dayanmaz. Herkesin her işi yaptığı bir sanat olarak kısa filmin bu özelliği, biraz da onun özgürlüğü ve özgünlüğünden kaynaklanır. Dolayısıyla yapımcı, yönetmen, yardımcı yönetmen, görüntü yönetmeni vb. gibi bir hiyerarşiden söz edilemez. Elbette bir görev dağılımı vardır ancak bu dağılım, uzun metrajdaki gibi keskin sınırlar içerisinde değildir. Örneğin filmin yönetmeni, aynı zamanda yapımcı, kameraman ya da kurgucu olabilir. Tüm bu farklılıklara rağmen bir öyküyü ya da hikâyeyi izleyiciye görüntüler yoluyla anlatma çabası hem uzun metrajın hem de kısa filmin temel amacıdır.

Türkiye’de kısa filmin gelişimine olanak sağlayan en önemli unsurlardan birisi, atölye çalışmalarıdır. Bu atölye çalışmaları çeşitli üniversitelerin bünyelerinde olabildiği gibi özel sektör ve sivil toplum kuruluşları bünyesinde de varlık gösterebilmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye’de düzenlenen çeşitli film festivalleri kapsamında sinema alanında uzmanlaşmış kişilerin yürüttüğü çalıştaylar da yine önemli atölye çalışmalarındandır. Yarışmalara katılan ve dereceye giren kısa filmlerin büyük bir kısmı bu atölye çalışmalarının olumlu sonuçlarındandır.

Türkiye’de faaliyet yürüten bazı önemli kısa film atölyeleri aşağıda sıralanmaktadır:

- i. Galatasaray Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi
- ii. Mithat Alam Film Merkezi
- iii. Akbank Kısa Film Festivali
- iv. İFSAK Kısa Film Atölyesi
- v. İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) Kısa Film Atölyesi
- vi. Yeşilay Kısa Film Atölyesi
- vii. Beyoğlu Film Atölyesi

viii.Sinematek Atölyeleri

ix.Marmara Sanat Akademisi

x.Ankara Üniversitesi Film Atölyesi

xi.Filmmor Kısa Film Atölyesi

xii.İstanbul Tasarım Merkezi Kısa Film Atölyesi

xiii.Yedam Kısa Film Atölyesi

xiv.Uluslararası İstanbul Çocuk Filmleri Festivali (IICFF)-Belgesel Sinemacılar Birliği'nin (BSB)- Kültür AŞ iş birliğindeki Kısa Film Atölyesi

Yukarıda yer alan atölyelerde öğrenciler bir yandan film teorilerini öğrenmekte diğer yandan kısa filmler çekerek film yapımının tüm aşamalarına hâkim olmaktadır. Yönetmenlik, film grameri, senaryo yazma, yapım ve kurgu gibi alanları içeren film yapım aşamaları, atölye çalışmalarının önemli uygulamalarıdır. Bunun yanı sıra atölyelere katılan katılımcılar, sektörün önde gelen isimleriyle bir araya gelme şansı elde etmektedirler. Yukarıda yer verilen merkezler dışında çeşitli belediyeler bünyesinde oluşturulan kısa film atölyelerinde de yine benzer faaliyetler yürütülmektedir. Atölyeler kapsamında aynı zamanda üniversite çağına gelmemiş olan çocuklar da sinema eğitimi alabilmektedir. Söz konusu atölyeler, katılımcılara sadece sinema bilgisi aktarmakla kalmayıp, aynı zamanda önemli bir sosyalleşme imkânı da sağlamaktadır. Teknoloji bağımlılığının en üst düzeye ulaştığı günümüzde, çocukların bilgisayar monitörlerinden ve oyun endüstrisinden biraz olsun uzaklaşmasına ve sosyalleşmesine olanak sağlayacak olan kısa film atölyelerinden birisi olan Yeşilay Vakfı bünyesindeki kısa film atölyesi, farklı yaş aralığındaki çocuklara bir film projesinin tüm aşamalarını göstererek ve uygulayarak bir projenin başından sonuna kadar gerekli olan tüm temel bilgileri uygulamalı olarak vermektedir. Atölye kapsamında ayrıca, ekip ruhu ve ortaklaşa çalışmanın ve paylaştıkça değeri artan bilginin önemi aktarılmaktadır.

Türkiye’de ve dünyada kısa filmlerden yola çıkarak bir takım eğitsel etkinlikler yapılmaktadır. Arslan, S, ve Çaykuş, E. (2015) ile Aladağ, E ve Karaman, B. (2018)’nin yaptığı çalışmada kısa filmlerin eğitimde kullanılmasının öğrenme ve psikomotor/drama becerilerigeliştirme, eleştirel bakış açısı kazanma ve sürdürülebilir eğitimyönünden olumlu etkisine ulaşıldığıgörülmekle birlikte özellikle zamanı etkili kullanmak açısından uzun filmlere oranla kısa filmlerin tercih edilmesi gerekti belirtilmektedir. Diğer yandan Gazi, Z. ve Aksal, F. (2014) ile Aladağ, E ve Karaman, B. (2018) yaptığı çalışmalar öğretmen faktörünün de

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine Etnografik Bir Alan Çalışması

önemine işaret edilmekte konu bütünlüğünü gözetir bir film tercihi sürecinde öğretmenin oldukça donanımlı olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Dünyada filmlerin eğitim amacıyla kullanıldığı; bu eğitim modelinin çocuk veya gençlerin pedagojik ve kültürel gelişimlerinde oldukça önemli etkiler ortaya koyduğu görülmektedir. 1930'ların Amerika'sında uygulanan Edgar Dale'nin eğitim programı tarihi anlamda ilk örnekler arasında yer almaktadır. Edebi eserlerin sinemaya adaptasyonunu konu edinen bu program, çocukların Amerikan değerlerini içselleştirmelerini kolaylaştırmışken diğer yandan Hollywood'un daha nitelikli filmler çekmesi açısından da güdüleyici bir atmosferin doğmasına aracılık etmiştir. Film izleme ve okuma kültürü gelişen ve bu şekilde bireyleşme süreçleri olumlu etkilenen öğrencilerin sinema sektörünün gelişiminde önemli bir aşama ortaya koyduğu dikkate sunulmuştur. (Chalk, 2017:12). Bir açıdan sinema sektörü ile eğitim sektörü karşılıklı pragmatik ilişkiler kurmuştur denebilir.

G. C. Marchant (2008) ise *The Efficiency of Film in Education* (Eğitimde Filmlerin Etkinliği) adlı çalışmasında bir kısım öğretmenin yoğun iş temposundan biraz olsun nefes almak için öğrencilerine film izlettirmeyi tercih ettiğini bir kısım öğretmenin ise bunun dışında bilinçli şekilde bir filmi tercih edip müfredatın pekiştirici bir parçası olarak öğrencilerine eğitsel bakış açısıyla film izlettiğinin ayrımına dikkat çekmiştir. Bu bakımdan film izletme öğrenme sürecinin bir parçası olabileceği gibi bir boş zaman aktivitesi olarak da ön plana çıkabilmektedir.

Çocukların ahlaki gelişimlerinde çocuk filmlerinin rolünü araştıran Wonderly (2009: 13) ise onların potansiyelini gerçekleştirmede filmlerin oldukça etkili olduğunu saptamıştır. Çalışmada, çocukların yetişkinlik öncesi dönemde tahminlerin ötesinde bir duygusal zekâya (eleştirel bakabilme) yönelik potansiyel taşıdıkları, bu potansiyelin filmler aracılığı ile gerçekleştirilmesinin sonrasında kazanılacak ahlaki erdemler için temel bir aşama olduğu kaydedilmektedir.

Filmlerle eğitim üzerine yapılan çalışmalarda doğrudan bağımlılıkla ilişkili olmamakla birlikte daha çok eğitim, ahlaki gelişim, etkili iletişim, sosyalleşme ve öğrenme motivasyonlarının kazandırılması noktasındaki etkileri üzerinde durulduğu görülmüştür. Çalışmalar birtarafıyla bağımlılığı önleyici faaliyetler arasında değerlendirilebilir. Filmlerin eğitsel birer materyal olarak tasarlanıp yeniden kullanılmaları, çocukları, düşünme, tasarlama, sosyalleşme, üretme,

etkin iletişim ve kültürel farkındalık geliştirme ile değer bilinci kazanma noktalarında olumlu bir etkilenme sürecine dâhil ettiği görülmekte bu da bağımlılık psikolojisinin (örneğin teknoloji) oluşmasında engelleyici bir süreç/deneyim olarak değerlendirilmektedir.

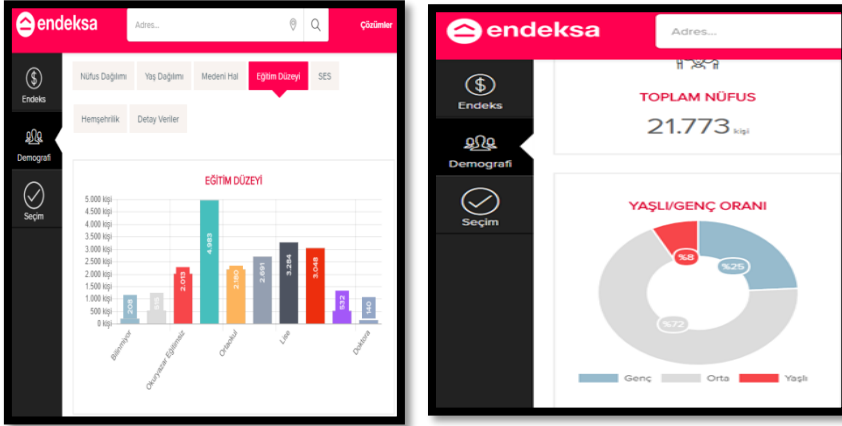
2. Başbüyük Mahallesi Sosyo-Ekonomik Durumu ve Yeşilay'ın Uygulamaları

Başbüyük ilçesi mahallesi Maltepe sınırları içinde bulunan 18 ilçeden biri durumundadır. Nüfusu 21.640 şeklindedir. 1980'li yıllarda köy statüsünden mahalle statüsüne geçmiştir.⁶ Belediye ve kaymakamlığın sitelerinde ilçe ile ilgili sadece genel bilgiler verilmekte olup yalnızca Zingat (2018) ve Endeksa (2018) adlı gayrimenkul sitelerinde mahalle ile ilgili sosyolojik, demografik bilgilerin yer aldığı görülmektedir.

Zingat (2018) ve Endeksa (2018)'ya göre mahallede eğitim düzeyinin en büyük bölümünü ilköğretim (4.983) ve ortaokul (2.180) mezunları oluşturmaktadır. Orta yaş grubunun ağırlıklı olduğu (%68) beldedeki genç nüfusun oranı %24 seviyesindedir. Bu veriler de göstermektedir nüfusunun önemli bir kısmı düşük eğitim seviyeli ve genç olmayan bir nüfus şeklindedir. Anadolu'daki 9 farklı ilden (çoğunluğu Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgesi) göç alan kozmopolit bir yerleşim yeri olduğunun da altını çizmek gerekir.

⁶ "Maltepe, Kartal'a bağlı köy iken 1928 yılında müstakil Belediye olmuştur. Başbüyük ile Büyükbakkalköy Kartal'a bağlı köy statüsünde idari yapısını devam ettirmekte iken, 12 Eylül 1980 harekâtından sonra Milli Güvenlik Kurulunun 34 sayılı kararı 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınının 57 no.lu Bildirisi ile Maltepe Belediyesi söndürülerek, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı Maltepe Belediye Şube Müdürlüğü, Başbüyük Köyü ile Büyükbakkal köyleri de Mahalleye dönüştürülerek Maltepe Belediye Şube Müdürlüğüne bağlı olmuştur. 23 Mart 1984 tarihli Resmî Gazetede Yayınlanan 195 sayılı Kanun H. Karamamede kısmen tadilat yapan 27.06.1984 tarihinde yürürlüğe giren 3030 sayılı Büyükşehir Belediye İdari Kanununa göre ise müstakil Belediyeye dönüştürülen ve Kartal'a bağlı olarak Maltepe Şube Müdürlüğü idaresi devam etmiştir (Maltepe, 2018)."

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine Etnografik Bir Alan Çalışması

Tablo 1. Endeksa (2018)'ya göre Başibüyük'te Eğitim Durumu

Resim1: Yeşilay Maltepe Şubesi Başibüyük Temsilciliği

Yeşilay Başibüyük mahalle temsilciliğinde⁷ çocukların okul sonrası boş vakitlerini değerlendirici bir takım atölye çalışmaları yapılmaktadır. Bu atölyeler

⁷ Yeşilay Başibüyük mahalle temsilciliği, İstanbul-Maltepe Şubesi'ne bağlı faaliyetlerine 2016 yılının şubat ayında başlamıştır. Yeşilay İstanbul-Maltepe Şubesinin başkanı Sadık Çakır'dır. Yeşilay İstanbul-Maltepe şubesi tarafından ilgili haftalarda stant açma, eğitim verme, tanıtım vb. şekillerde bağımlılıkla mücadele etkinlikleri düzenlenmektedir. Yeşilay İstanbul-Maltepe Şubesi'ne bağlı Başibüyük mahalle temsilciliği de Maltepe şubesinin etkinliklerine destek vermekte; ilgili mevzuat uyarınca gönüllülük hareketleri kapsamında esnaf, halk, okul yönetimi, öğretmen ve öğrencilere yönelik birtakım faaliyetler yürütmektedir. Bu faaliyetler arasında okul kütüphanelerini güçlendirme, söyleşi, panel ve eğitim etkinlikleri düzenleme, stant açıp bilgilendirme ve tanıtım

kısa film, çocuk gelişimi, kitap okuma, kodlama, kariyer ve yemek atölyeleridir. Bu atölyelerdeki eğitimciler ilgili alanda üniversite eğitimi almış mezunlar ile çevre üniversitelerden (Maltepe Üniversitesi, İstanbul Şehir Üniversitesi) gelen ilgili lisans programlarında okuyan öğrencilerden oluşan gönüllülerdir.

3. Materyal ve Yöntem

Bu makale kapsamındaki çalışma yukarıdaki uygulama örnekleri dikkate alınarak özgün bir programla Yeşilay Maltepe Şubesine bağlı Başibüyük mahallesinde iki (2) yıl süreyle kısa film atölyesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Yeşilay'ın medya/teknoloji bağımlılığını önleyici faaliyetleri kapsamında gerçekleşen bu atölyede katılımcıların takım çalışması, öğrenme motivasyonu, tartışma kültürü, hayal gücü, hikâye anlatıcılığı, özgüven, duygusal zekâ, topluluk önü konuşma ve teknoloji bağımlılığı gibi konu başlıklarında yetkinlik ve farkındalık kazanmaları amaçlanmıştır. Katılımcıların bu farkındalığı ne ölçüde kazandıkları ise çalışmanın bulgular kısmında analiz edilmiştir. İki (2) yıl süreyle elde edilen bilgiler etnografik yöntem çevresinde toplanmış sonrasında kategorize edilerek değerlendirmeler yapılmıştır. Teknoloji bağımlılığı, ailelerinin sosyo-kültürel durumu, eğitim bilinci, kurumsallaşma, sosyalleşme kültürü, iletişim becerileri gibi konularda etnografik bilgiler toplanmıştır.

Etnografik yöntem belli meslek ve sosyal grupların kültürel özgünlüklerini incelemeye temel olarak başvuru yöntemlerinden biridir. Belli kurum ve organizasyonlar (hastaneler, şirketler vb.), sosyal gruplar (mahalle çeteleri, futbol takımları vb.), meslek grupları (üniversite profesörleri, doktorlar vb.), ortak özelliklere sahip insanlar (kalp hastaları, diyaliz hastaları vb.) bu yöntemle incelenebilmektedir (Akturan ve Dinçer 2013, s.21).

Etnografik araştırmaların iki amaca yönelik kullanılan bir metod olduğu öne sürülmektedir. Bunlardan ilki Hill (2001, 368'den Akt. Akturan ve Dinçer 2013)'e göre söylemlerle bağımlı ya da bağımsız olarak grup üyelerinin davranışsal özelliklerini katılımcıların kendi bakış açısından belirlemek diğer taraftan da Akturan ve Dinçer (2013)'in belirttiği gibi davranışları olduğu gibi doğal ortamında kendi koşullarında değerlendirmektir.

Etnografik araştırmanın temel özelliklerini betimleyen Gouldner (2005, s.299'den Akt. Akturan ve Dinçer 2013)'a göre ise veriler bir plan dâhilindedir.

kampanyaları düzenleme, esnafı gönüllük halkasına dâhil etme yanında çocuklar ile gençlere yönelik çeşitli atölyeler yer almaktadır.

ve önceden yapılandırılmamış şekilde biriktirilir, sonradan yapılandırılır. Bu yöntemde anket, gözlem ve kayıt gibi yöntemlerle veri toplanabilmektedir. Burada önemli olan araştırma yapan kişinin grubun kültürel yapısının içine dâhil olması onlarla gerçek zamanlı vakit geçirmesidir. Arnould ve Wallendorf (1994, s. 486-495'den Akt. Akturan ve Dinçer 2013, s.48)'e göre bu araştırmanın en temel farklılığı önceden hazırlanmış planlara ve sorulara göre değil doğal ortamdaki davranışlara göre gözlem yapılmasıdır. Veri setleri daha sonra bu toplanan veriler ışığında yapılandırılmaktadır. Burada verilerin doğruluğu çoklu veri toplama yöntemlerinin karşılaştırılmasıyla sağlanmaktadır.

4. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında Yeşilay'ın İstanbul Maltepe şubesine bağlı olarak faaliyet gösteren Başbüyük ilçesinde yer alan merkezinde 2016-2018 yılları arasında gerçekleştirilen Kısa Film Atölyesi'ndeki katılımcıların davranışlarına dair bilgiler yerinde etnografik yöntemle kamera kayıtları, gözlem, not alma ve derinlemesine görüşme teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. 6 ile 8 katılımcı öğrenci ile 2 yıl boyunca haftanın çoğunlukla 1 günü olarak (salı veyaperşembe günleri) her hafta ortalama 2'şer saat süreyle etkinlikler düzenlenmiştir. Bu atölyede kısa film uygulaması (drama, çekim teknikleri ve kurgu) ile kültürel (röportaj, film izleme ve tartışma) içerikli aktiviteler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma belirtilen süreler içinde hem eğitimcilerin hem de katılımcıların davranışsal gelişimini ve mevcut uygulamaların etkilerini incelemeyi hedeflemiştir.

Atölyedeki eğitimciler iki yıl boyunca katıldıkları uygulamalar için bir ücret almamış olup tamamen gönüllülük esasına göre faaliyette bulunmuştur. Atölyedeki uygulamalar için Yeşilay Başbüyük Temsilciliği'nin envanterinde kayıtlı olan profesyonel kamera, ses ve ışık düzeninden teknik donanım anlamında yararlanılmıştır.

Atölyenin sonunda ise genel değerlendirme kapsamında katılımcılarla derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlik 23 Şubat 2018 tarihinde gerçekleştirilmiş olup kısa film atölyesine daimî olarak katılan öğrencilere genel değerlendirme kapsamında 10 tane soru sorulmuştur. Bu sorular aşağıdaki gibidir:

1. Kendinizi tanıtır mısınız?
2. Hangi atölyelere katıldınız?
3. Ne kadar zamandır bu atölyelere katılıyorsunuz?
4. Atölyeler hakkındaki genel düşünceniz nedir?
5. En beğendiğiniz atölye hangisidir?
6. Size göre atölyelerin olumlu ve olumsuz yönleri hangileridir?
7. Bu atölyedeki eğitimciler hakkındaki düşünceleriniz nedir?
8. Yeni uygulama önerileriniz var mıdır?
9. Yeşilay'ın bağımlılık konusundaki faaliyetlerini nasıl değerlendirirsiniz?
10. Bağımlılığınız var mı?

5. Atölyeye Katılım Gösteren Öğrencilerin Ekonomik ve Kültürel Durumları ve Genel Kişilik Özellikleri

Kısa film atölyesine katılım gösteren öğrencilerin ortak okul seviyesinde olup şu isim ve yaş gurubundan oluşmaktadır: T.K. (13 yaşında), A.Ş. (13 yaşında), H.K. (13 yaşında), B.Y.Ş. (11 yaşında), Ö.T.Ş. (15 yaşında), A.T.Ş. (12 yaşında), M.Ş. (16 yaşında). Bu öğrencilerin tümü ya Başbüyük'te ya da Maltepe ilçesindeki çevre okullarda öğrenim görmektedir.

B.Ş. ve Ö. T. Ş.'in ailesininekonomik durumu iyiseviyedir. Marangoz olan babaları kendi dükkânını işletmektedir. A.Ş. ve A.Ş.'in babasının ekonomik durumları da iyi seviyededir. Babaları dekorasyon işi yapmakta olup bağımsız çalışmaktadır. Bu sebeple onlar da Ö.T. Ş. gibi özgüvenli birer kişilik örneği göstermektedir. M.Ş. ile A.Ş. de kardeşirler. M.Ş.'in de olgun kendinden emin ve bilgili bir durumu vardır ve o da özgüven sahibi bir kişiliğe sahiptir. T.K., H.K. ise diğerlerine göre daha pasif durumdadır. Görece ekonomik durumu daha düşük olan Başbüyük'ün yukarı mahallerinde ikamet emektirler.

6. Kısa Film Atölyesine Katılan Öğrencilerin Teknik Becerileri

Atölye sürecinin bütünü dikkate alındığında, M.Ş.'in çok kısa bir süre atölyelere katıldığı gözlemlendi. Bilgi ve deneyim bakımından çekim tekniklerine, kameraya ve kurguya oldukça hâkim olduğunu göstermesine rağmen dini tercihler ve ideolojik tutum nedeniyle Yeşilay'ın içinde yer almak istemediğini belirttiği kayıt atına alındı. Diğer taraftan kardeşi A.Ş. atölyelere istikrarsız da olsa devam etti. A.Ş., oyunculuk, komedyenlik ve taklit dalında yetkin olduğunu

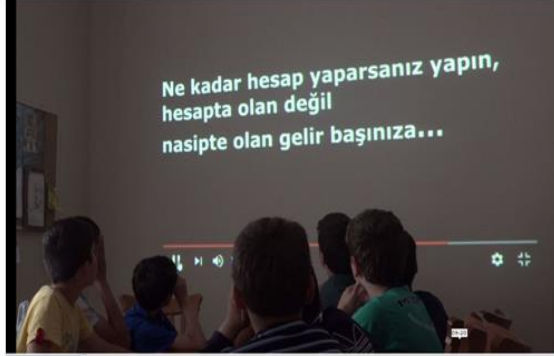
Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine Etnografik Bir Alan Çalışması

gösterdi. Senaryo yazabildiğini göstermişken diğer taraftan dikkati kolay dağılıyor bir tutum sergiledi. Ortamın ilgisini dağıtmaya toplumun ilgi odağı olmada oldukça başarılı bir tablo çizebildi. Talha ise senaryo konusunda hayal gücü olan birisi şeklinde öne çıktı. Fakat çoğu zaman duygusal ve pasif davranarak geri planda kalmayı tercih etme eğilimi gösterdi. A.Ş. ve M.Ş. dışında kalan A.Ş., H.K., Ö. T. Ş. ve B.Ş. gerek teknik bilgi gerek senaryo konusunda sönük bir tutum gösterdiler.

7. Bulgular ve Tartışma

İki yıl (2016-2018) boyunca süren Kısa film atölyesinde aşağıda belirtildiği gibi çeşitli uygulama çalışmaları yapılmış olup aşağıdaki gibi bulgular elde edilmiştir:

7.1. Kısa Film Uygulaması: “Kısmet”

Resim 2: Katılımcılar Kısmet adlı Kısa Filmi Değerlendiriyor

Atölye, 2016 yılında gerçekleştirildi. Film misafirliğe giden bir grup gencin ağırlandırmaları esnasında tanık oldukları bir durumun⁸ zihinlerinde çağrıştırdığı düşünceyi ifade etmeye çalışmaktadır. Bu düşünce “ne kadar uğraşırsan uğraş nasipten öte yol yok” şeklinde atölye katılımcıları tarafından ifade edilmiştir.

⁸ Kaşık yere düşer, ev sahibi yere düşen kaşığı alır ve misafirin tabağının yanına koyar. Misafirler masaya buyur edildiğinde ev sahibi umduğu değil bulduğu yere oturur. Kaşık da onun oturduğu yerdedir.

Atölyede öğrencilerin takım çalışması şeklinde sosyalleşme ve sorumluluk becerileri geliştirilmeye çalışıldı. Katılımcılar film üretiminin seyircisi değil bizzat merkezinde yere alarak üreticisi oldular. Bu durum onların filmi sahiplenmesine neden olduğu gibi değer merkezli bir üretimin önemini kavramalarına da neden oldu. Bu anlamda elde edilen pozitif durumlar katılımcıların pasif durumdan aktif duruma geçmelerine ve dolayısıyla teknoloji bağımlılığının oluşmasını engelleyici bir zemin oluşturdu.

7.2. Kısa Film Uygulaması: “Kitap Röportajları”

Atölye 2017 yılı içinde gerçekleştirildi. Atölye, katılımcıların okudukları kitapları etkin bir şekilde özetleyebilme ve böylelikle paylaşımcı bir sosyalleşme pratiği geliştirebilmelerini hedeflemiştir. Katılımcılar soruları karşılıklı olarak birbirlerine sordular. Sorular, en beğendikleri bir kitabı etkileyici şekilde özetlemeleri ve o kitapların okunması yönünde güçlü bir tavsiyede bulunmalarını istemeleri şeklinde oluşturuldu. Öğrencilerin okudukları kitapları iyi bir şekilde özetleyemedikleri ve tavsiye etme noktasında zayıf kaldıkları gözlemlendi. Öğrencilerin okudukları kitapların özetlerini çıkarma ve gündelik hayatta kitap ile bağlantılar kurma durumlarında zayıf düzeyde seyrettiği görüldü.

7.3. Kısa Film Uygulaması: “Fitbol 1”

Atölye, 17 Ekim 2017 tarihinde gerçekleştirildi. Başbüyük’teki ormanlık alanda doğaçlama olarak futbol oyununun kısa film haline getirilmesi şeklinde gerçekleştirildi. Atölye katılımcılarının tümü oyuncu oldu. Futbol oyununun içindeki doğal akış gözetilerek hareketli kamera kaydı yapıldı⁹. Atölyenin amacı katılımcıların spor etkinliği ile sosyalleşmelerinin sağlanması ve böylelikle zamanlarını verimli geçirebilme, dayanışma ve takım olma bilinci kazanabilme gibi yönlerden güçlenmeleri hedeflendi. Ayrıca spor ahlakının getirdiği birbirine saygılı olma, dürüst ve küfürsüz oyun oynama bilincinin kazandırılmaya çalışıldı. Katılımcılar futbol oyunu esnasında sıkça uyarıldılar.

⁹ Bu atölyenin ilham kaynağı İngiliz yönetmen Ken Loach’ın 1969 yapımı “Kes” adlı filmdeki futbol sahnesi idi. Orada da doğal ortamda (doğaçlama) bir futbol müsabakası çekiliyor dönemin insan ilişkileri, eğitim ve toplum anlayışı okul yönetiminin gözünden doğal (olduğu gibi) şekilde gösterilmeye çalışılıyordu. Bu maç öncesi “Kes” adlı filmde bazı kesitler gösterildi. Duş alma sahnesindeki çıplak sahnelerin çocukların daha çok ilgisini çektiği gözlemlendi.

7.4. Kısa Film Uygulaması: “Misket”

Atölye, 1 Kasım 2017 tarihinde gerçekleştirildi. Unutulmuş geleneksel eski çocukluk oyunlarını hatırlatmak amacıyla yapılan bir atölye idi. Çalışmanın amacı geleneksel çocuk oyunlarının oynanmasını sağlamak ve böylelikle çocukların ekran dışında da oyunların olduğu bilincini geliştirmektir. Atölye, Başbüyük'te bulunan Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesinin yakınındaki yeşillik alanında oynanarak gerçekleştirildi. Doğaçlama şeklinde oynanan oyun sonrası katılımcıların etkinlikten keyif aldıkları gözlemlendi. Çekimler sonrasında kurgulanarak katılımcılara izletildi.

7.5. Kısa Film Uygulaması: Futbol Oyunu: “Fitbol 2”

Atölye, 14 Kasım 2017 tarihinde gerçekleştirildi ve spor kültürü dergisi *Fitbol*'dan ilham alınarak isimlendirildi. Başbüyük mahallesi Atatürk İlköğretim Okulu'nun taş zemin bahçesinde oynandı. İlk aşamada öğrencilerle sohbet edilip; takım, ekip oyunu, dayanışma ve spor ahlakı gibi konularında kendileriyle bir görüşme yapıldı sonrasında futbol oyununa geçildi. Çekimleri doğaçlama olan maçın kurgusu müzik klipi şeklinde tasarlandı. Öğrencilerin kısa filme tepkisi olumlu yönde oldu ve beğenildi. Klipsüresi 30 dk. Tutulduğundan videonun bütünü izleme noktasında öğrencilerin sıkılgandırdıkları gözlemlendi.

Katılımcılar bir önceki futbol oyununa nazaran daha heyecanlı oldukları gözlemlendi. Bir önceki oyunda olmayan şekilde öğretmenlerden biri öğrencilere hem teknik direktörlük hem de oyunculuk (kaleci) yaptı. Disiplini sağlayan, atölyenin amaçlarını vurgulayan ve net mesajlar veren bir eğitimci-oyuncunun bulunması oyunun atmosferini olumlu anlamda değiştirdi öğrencilere motivasyon kazandırdı.

7.6. Kısa Film Uygulaması: “Sihirli Mermi”

Atölye 9 Şubat 2018 tarihinde gerçekleştirildi. Film, teknoloji bağımlılığı üzerine seminer vermek üzere Yeşilay'da bulunan bir öğretmenin kendisinin de aslında bir telefon bağımlısı oluşunu konu edinmektedir. Öğrencilerle semineri esnasında sürekli telefonu çalan söz konusu öğretmen ne seminerin konusuna ne de öğrencilere tam yoğunlaşabilmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin de teknoloji bağımlılığı konusunda bilinçleri oldukça düşüktür.

Çoğunlukla diyaloglara dayanan bu kısa filmde tüm bağımlılık türlerinin zararlarını belirten doğaçlama diyaloglara tanık olundu. Bu diyaloglardan yansıyan cümleler katılımcıların belli bir farkındalık düzeyine çıktıklarını gösterir nitelikte bulundu. Bu cümleler arasında şunlar yer almıştır: “Dumanını yel parasını el alıyor. Sigara çevreye zarar veriyor. Oyun, TV ve internet bağımlılığını konuşalım biraz da. Dengeli kullanmak gerekir interneti. Bazı internet keşifler yasaklanmalı. Aile saati. Uyuşturucuya sakın bulaşmayın. Sigara ülkeyi kötü etkiliyor. Çocuklara göre kitaplar var. Bence Yeşilay kitaplığı olmalı. İnternet oyunu gözleri bozuyor. TV 1,5 saat izlenmemeli. Oyun da oynamalı ama dengeli. Program yapmalı. Sigara, alkol, uyuşturucu ve teknoloji bağımlılığından korunmak için Yeşilay var. Bizde aktivite bol abecederyan, kodlama, kısa film... Telefon, teknoloji konsantrasyonu bozuyor, unutkanlık yapıyor. Telefon, tablet, bilgisayar iletişimini bozuyor. Bağımlılar başkalarını da bağımlı yapıyor. Yanacaksınız. Teknoloji kullanmasını bilene iyi bir şey. Bağlan ama bağımlı olma.”

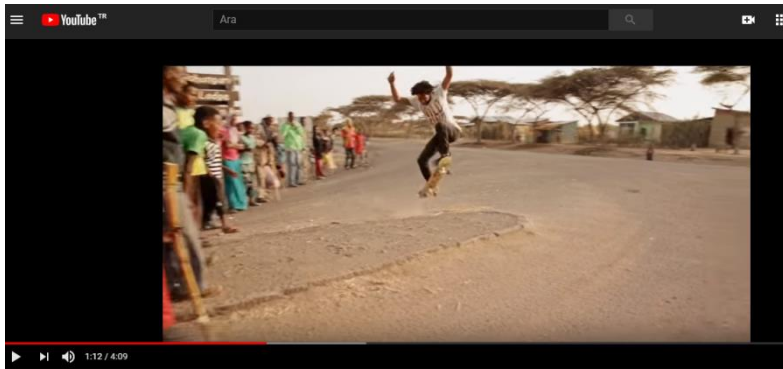
7.7. Kısa Film Uygulaması: “İlk Yardım Eğitimi”

Atölye, 9 Şubat 2018 tarihinde gerçekleştirildi. Kısa filme dâhil olanlar A.Ş., Ö. T. Ş., T. K. ve A.Ş. oldu. Kısa filminkonusukaza yapmış bir arabanın içinde yaralıyı en az hasarla dışarı çıkarabilmektir. Çocukların uygulamada eğitimcininsöylediklerini ve gösterdiklerini uygulayabilecek beceriler geliştirmeleri hedeflendi. Çocukların çok sayıda sahne ve plan çekimlerinde sabırla ve eğlenerek oynadıkları tespit edildi. Çocuklar bu kısa filmde araba kazası anında ilk yardım gerektiren bir durumda kendilerini hem kazazede hem de ilk yardımda bulunan kişi yerine koyarak empati yapma yoluna gidipbu yönde bir farkındalık kazanmaya çalıştı. Çoğunlukla kendilerine söyleneni ve gösterilenidramatik şekilde yapabildikleri gözlemlendi.

Öğrencilerle ilk hafta prova yapıldı. Provalarda etkinlik düzenini sağlamada sorunlar olduğu gözlemlendi. Eğitiminin sert tavırları ile birlikte okuldaki gibi klasik oturma düzeni şeklinde hareket edildiğinde ancak ortam düzeni sağlanabildi. Öğrencilerin kendilerine yuvarlak masada bir birey olarak davranılması karşılık bulmadı. Katılımcıların etkinlik ortamının düzenini bozacak şekilde gürültü çıkardıkları ve sürekli kendi aralarında konuşarak şakalaştıkları görüldü.

7.8. Kısa Film İzleme ve Tartışma Uygulaması; Etiyopya’da Kaykay “Ethiopia Skate | The Very Best- Makes A King” (Ethiopia Skate, 2015)

Afrika kıtasının fakirliğinin içinde gençlerin kaykay sporu yaparak hayal güçlerini nasıl kullandıklarına ilişkin yapılmış bir video izlendi. Bu videonun izlenmesindeki amaç Youtube gibi video paylaşım ortamının gündelik bilinen sıradanlaşmış videolarından farklı olarak dünya çapında alternatifler barındırdığının atölyedeki katılımcılara göstermekti. Diğer taraftan Afrika’da kısıtlı imkânlar olsa bile insanların nasıl hayal güçlerini geliştirebildikleri ve böylelikle Başlıbüyük gibi kısıtlı sosyo-ekonomik şartlara sahip yerlerinde bu yönde bir gelişmenin parçası olabilecekleri gösterilmeye çalışıldı. H.K. ve T.K. Youtube’daki görüntüleri izlerken bu hayal gücünün farkında olmuşken Ö. T. Ş. daha çok dalga geçme ve eksikliklerin olduğu yönünde yorumlarda bulundu.

Resim 3. Ethiopia Skate | The Very Best- Makes A King adlı Videodan Bir Görsel

7.9. Kısa Film Uygulaması: “Doğaçlama Oyunculuk Denemeleri”

Atölyeler, 5 Mayıs 2017 ve 14 Haziran 2017 tarihlerinde gerçekleştirildi. Bu kısa film çalışmasında katılımcılardan sevinme, üzülmeye, kızma, merak etme, coşma, ağlama gibi duyguları canlandırmaları istendi. Katılımcıların bu uygulamayı sıkılmadan gerçekleştirdikleri gözlemlendi.

Karşılıklı fikir alışverişi, karşılıklı dinleme, duygularını ve düşüncelerini ifade etme, onları açıklayıcı ifadelerle doğru bir şekilde aktarabilme yetileri kazandırmayı hedefleyen bu atölyede katılımcıların yaşadıklarını temellendirme, öneri geliştirme, somutlama, senaryolaştırma, hayal gücünü geliştirme, özgür düşünme, kamera karşısında konuşabilme gibi konularda yetkinlik ve farkındalık kazandırılmaya çalışıldı.

Yalan söyleme, alaycılık, iftira, hırsızlık gibi kötü alışkanlıklardan uzak durup; sorumluluk sahibi, istikrarlı ve dürüst olmaları öğütlendi. Bunların bağımlılıklarla ilişkisi ortaya konmaya çalışıldı. Gündelik yaşamlarının detaylarını farklı bakış açılarıyla analiz etmeleri sağlandı.

Bulgular arasında ilgi çekici olan A.Ş.'nin yaklaşımıdır. A.Ş., “ateist ya da din değiştiren biri... Din değiştirmede büyüklerin (ebeveyn, babaanne-dede vb.) İslami örneği sunmaması çok önemli. Düşünce kitaplarına yöneldiğinde şüphe doğuyor. Cübbeli Nur Cemalettin Hoca güçlü bir İslami temsil sunduğundan insanlar ondan etkileniyor ve onu takip etmeye başlıyorlar” şekline düşündüğünü belirtmiştir.

Dış mekânda yapılan çekimlerde ise çocukların söylemleriyle Türkiye'nin popüler medya içeriklerine yakın oldukları görülmüştür, örneğin; sınır ötesi harekâttan haberdardır, *Diriliş Ertuğrul* dizisinden iham aldıklarını gösterdikleri gibi paralı asker de olmak istemektedirler. Kendi ifadelerine göre aileler, çocuklarının doktor mühendis olmalarını istemektedirler. Katılımcıların, asker ve şehit üzerine film yapalım şeklinde istekleri bulunmaktadır. Bu minvalde Y.'un boks ve aikido türü sporlara ilgisinin olduğu gözlenmiştir. Çocukların, birkaç (4) eğitimcinin birlikte olduğu bu ortam içinde birbirine ve büyüklerine karşı saygılı oldukları da gözlenmiştir. Senarist A.Ş.'in atölyeye gelmemesinden ötürü kısa filmin çekimi gerçekleştirilemedi. Bu sebeple katılımcı çocuklara başarı ile sorumluluk arasındaki ilişki anlatılmaya çalışıldı. Gündelik yaşamları içinde oynadıkları oyunlar arasında ise saklambaç, ebelemeç, aspirin, futbol, ip atlama, voleybol, basketbol, tenis gibi oyunların ön plana çıktığı görüldü.

Atölyeye katılımcıların yukarıda belirtilen uygulamalar neticesinde elde ettikleri kazanımları ifade ederken aşağıdaki sorulara istinaden belirtilen yorumları yaptıkları gözlemlendi:

1. Kendinizi tanıtır mısınız?
2. Hangi atölyelere katıldınız?
3. Ne kadar zamandır bu atölyelere katılıyorsunuz?

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine
Etnografik Bir Alan Çalışması

4. Atölyelere hakkındaki genel düşünceniz nedir?
5. En beğendiğiniz atölye hangisidir?
6. Size göre atölyelerin olumlu ve olumsuz yönleri hangileridir?
7. Bu atölyedeki eğitimciler hakkındaki düşünceleriniz nedir?
8. Yeni uygulama önerileriniz var mıdır?
9. Yeşilay'ın bağımlılık konusundaki faaliyetlerini nasıl değerlendirirsiniz?
10. Bağımlılığın var mı?

T. K.: “13 yaşındayım. 2-3 filme dâhil oldum. Annesini babasını kaybeden bir çocuğun hikâyesi... “Kısmet”i izledik. Misket çalışması. Misket nasıl oynanır. Ormanda top. İlk yardım oyunu. Bu atölyelerin bana çok faydası oldu. Ezberim gelişti. Akıcı konuşuyorum. Eğlendik. Kardeşliği ve dostluğu öğrendim. En beğendiğim atölye kısa film. Film çekmek çok güzel. Oyunculuk çok güzel oynamak çok güzel. Kamera arkası ilgimi çekmiyor. Futbol maçını uygulamasını çok sevdim. Görüntü kalitesi kötüydü. Her şey çok güzeldi. Eğitimciler iyiydi. Siz samimiydi. Uzun metraj film çekebiliriz. Yeşilay dışarıdaki kötü alışkanlıklardan uzak tutuyor. Sigara dumanından. İnterneti 1-2 saat kullanıyorum. Sigara, uyuşturucu, teknoloji bağımlılığı Yeşilay'ın ilgilendiği bağımlılık türlerinden.”

A.Ş.: “13 yaşındayım. 1,5 senedir atölyedeyim. Kitap okuma, kısa film ve kodlama atölyelerine katıldım. Okulda da robotik. Bir filmin senaristi oldu. Kameraman da oldum. Kısmetin senarist de oldum. 2. Filmin adını hatırlayamıyorum. Ormanda futbol ve ilk yardımda yer aldım. Atölyeler hakkındaki genel düşüncem uygulamalar gerekli. Bilgi öğreniyoruz çalışıyoruz eğleniyoruz. Herkese tavsiye ederim. En beğendiğim uygulama kendi filmimde başrol oynayışım. Orada emeğim var. Beğenilmek ciddiye alınmak çok güzel. Yeşilay'da bana saygı duyuldu. Aktif yaşamın merkezinde olmayı tercih ediyorum. Eğitimciler hakkındaki düşüncem şu şekilde herkes samimi, yeterli ve iyiydi. (Gülüşmeler: Recep Hoca ile hafif aksaklığından dolayı dalga geçildi; Ö. T. Ş. ve A. Ş. özellikle. Aşırı şiddetli bir gülüşme, bağrışma ortamı; Recep İvedik ve Reçko tanımlamaları yapıldı.) Kısa film içinde haber sunuculuğu, spor spikerliği, küçük replikler yapabiliriz. 5'er 8'er bölümden oluşan diziler yapabiliriz. Yeşilay sadece sigara ve madde bağımlılığı değil. Zamanı değerli kullanmaktır. Yeşilay ın faaliyetlerini takip etmiyorum. Bir kez baktığımda pek

fazla bir şey bulamadım. Belki yanlış siteye girdim. Yeşilay'ı merak ediyorum. Bağımlılığım var. İnternette 1-3 saat kalıyorum. Bana kalsa okula gitmem. 6-7 saat internette kalırım. İnterneti aşırı seviyorum. Yeşilay bağımlılık konusunda beni olumlu etkilemedi.”

H.K.: “13 yaşındayım. Futbol, Hasta adam rolü adlı uygulamalara katıldım. 1 senedir buradayım. Bu atölyelerde iyi arkadaşlığı dürüstlüğü öğrendim. Küfürden alıkoymdu. Sigara ve internet bağımlılığı farkındalığı kazanıyorum. Sizleri yeteri buluyorum. Keşke atölyelere daha çok kişi gelse daha verimli olur. Saklambaç gibi oyunları çekebiliriz filmi. İnternete 30 dakika iriyorum günlük. Yeşilay bağımlılıkla ilgili film yapıyor kampanya yapıyor. Televizyon 3-4 saat izliyorum. Arada sırada küfür ediyorum. Bunun nedeni kızdırılmak ve bana küfür edilmesi.”

B.Y.Ş.: “11 yaşındayım. 2 yıldır bu atölyelere katılıyorum. Futbol, misket gibi atölyelere katıldım. Filmler çektik. Kısmet. İlk yardım. Gelişimimiz için iyi bu atölyeler. En beğendiğim futboldu. Futbolu çok seviyorum. Futbolda dostluk arkadaşlık var. Eğitimciler oldukça iyi. Deney yapabiliriz başka uygulamalar olarak. Yeşilay filmleri izliyoruz. Oyunculuk bilgimi geliştiriyorum. Sağlık, yardım. Sigara, uyuşturucudan kurtarıyor. Vakıflara davet ediyor Yeşilay eğitim veriyor. Bazı yerlerde uyutarak tedavi veriyor.”

Ö.T.Ş.: “15 yaşındayım. 2 yıldır buradayım. Kısmet, T. K.’nın filmi, ilk yardım, futbol, misketi hatırlıyorum. Uygulamalar eğitici idi. Futbol uygulamasını çok sevdim. Kısa filmde oyunculuk, yönetmenlik, kameramanlık öğrendik. Faydalı bunar. Yer yer küfür ediyoruz. Yeşilay’ın önceliği bağımlılık sporla çok alakası yok. Eğitimciler yeterli. Sokaktan gelen adamlar değil. Mesleki bilgileri yeterli. Yeşilay’ı takip etmiyorum web sitesi, faaliyetleri bakımından. Evimizi yanında. İnternete okuldan, atölyelerden pek vakit kalmıyor. Bu atölyeler boşluğu dolduruyor. O bakımdan faydalı.”

A.T.Ş.: “12 yaşındayım. 2 yıldır buradayım. Futbol, Kısmet gibi uygulamalara katıldım. Eğlenceli uygulamalar. Nasıl oyuncu olmalıyız, birbirimize saygı duymayı öğrendik. Futbolu çok sevdiğimden bu uygulamayı çok beğendim. Eğitimciler yeterli. Yeni uygulama çalışmaları arsında röportaj olabilir. Bazen TV de Yeşilay’ın reklamlarını görüyorum. Sigara vb. İnternette Yeşilay’ın bazen Facebook reklamların görüyorum. 2 saat internete giriyorum. Bence fazla. Buradaki atölyeler dışarıda vakit geçirmektense daha iyi. Çünkü dışarıda boş işlerle uğraşabilir insan.”

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine Etnografik Bir Alan Çalışması

Öğrencilere kısa film atölyesinin kazanımları (fikir yürütme, sosyalleşme, diyaloga açıklık, hayal gücü, öneri geliştirme, özgün analiz vb.) konusunda sorular yöneltildi ve fakat 2 yıllık sürecin sonunda ciddi bir farkındalık içine girmedikleri gözlemlendi. Yukarıda verilen cevaplar dikkate alındığında şu tespitler yapılabilir; Yeşilay'ın faaliyetlerini yakından takip etmedikleri gibi serbest çağrışım ve düşünme imkânı bulduklarında disiplin dışı davranışlar sergiledikleri gözlemlendi. Atölyelerin gelişmesine ilişkin hayal güçleri ve önerileri de sınırlı düzeyde kaldı. Daha çok gündelik yaşamlarının (Diriliş Ertuğrul, futbol, dersler, sınavlar, bilgisayar, Youtuberlar vb.) kısa filmde değerlendirilmesine yönelik öneriler sundular. Katılımcıların iki (2) yıl süreyle yaptıkları uygulamaların adlarını ve içeriğini hatırlamakta da güçlük çektikleri görüldü. Eğitimciler ile ilgili düşünceleri onların anlaşılmasından daha çok komik yanlarının öne çıkarılması şeklinde oldu. Bağımlılık konusunda ise öğrencilerin sigara alkol ve madde vb. kullanmadıkları görüldüğü halde teknoloji bağımlılığı konusunda tehlikeli bir eşikte oldukları tespit edildi. Genel değerlendirmelerde görüldüğü üzere katılımcıların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yetenekleri geliştirdikleri gözlemlendi. Özellikle kendini ifade etme, topluluk ve kamera önünde konuşma, empati ve etkinlik disiplini konularında bilinçlendiği görülürken bağımlılıkla mücadele kültürü kapsamında okuma, düşünme ve anlama kapasitelerinde belli bir aşama kaydedildi.

Genel değerlendirme soruları kısmında verilen yanıtlar dikkate alındığında ise Yeşilay'ın sahada birtakım çalışmalar içinde olduğundan haberdar olursa da yayımlanan kitap, dergi ve videolar ile düzenlenen kültürel-egitsel aktiviteler, gerçekleşen projeler konusunda öğrencilerin kayda değer somut bilgilere sahip olmadıkları gözlenmiştir. Bu anlamda internetin verimli kullanılmadığı söylenebilir.

Sonuç

Atölye süresince elde edilen verilerle teknoloji bağımlılığı, ailelerinin sosyokültürel durumu, eğitim bilinci, kurumsallaşma, sosyalleşme kültürü, iletişim becerileri başlıkları altında kategorize edilebilir.

İletişim becerilerine bakıldığında katılımcıların yaş grubu da dikkate alındığında teorik bilgilerden çok uygulamada başarılı oldukları gözlemlendi.

Katılımcıların uygulama içinde eğitim alırken düşünme, tasarlama ve uygulama noktasında daha verimli oldukları gözlemlendi. Kısa film uygulamaları içinde senaryolaştırılan kısa filmlerde daha keyifli ve başarılı, doğaçlamalarda ise daha durağan bir tutum sergiledikleri gözlemlendi.

Atölyeye katılım konusunda en temel sorunlardan biri ise eğitimci sorunu oldu. Eğitimciler kısa film atölyesini küçük yaş gruplarındaki öğrenciler için uygulamaya dair bir pedagojik eğitim görmediklerinden eğitimcilerle öğrenciler arasında etkileşimde uyumsuzluklar yaşandı. Pedagoji veya uzmanlık bilgisine sahip eğitimcilerin çevre üniversitelerden (Maltepe ve İstanbul Şehir Üniversiteleri) gönüllü katılımları noktasında da bir düzen ya da istikrar sağlanamadı. Bu konuda giriş kısmında atıf yapılan çalışmalara bakıldığında eğitimci konusunun önemsendiği görülmektedir. Bu atölyenin uygulanması sürecince atölyede eğitimci olarak kendilerine çağrı yapılan kişilerin kiminde mesleki deneyimi var olup eğitimci yönü zayıfken kiminde de eğitimci yönü güçlü olup kısa film deneyiminin zayıf olduğu deneyimlenmiştir. Bu durum bu tarz atölyelerdeki genel eğitimci sorunlarının tipik bir örneğini oluşturmaktadır. Bu anlamda atölyenin kurumsallaşma sürecinde bir sıkıntı yaşanmıştır.

Kurumsallaşma bağlamında -atölyelere katılımında hem eğitimci hem de katılımcılar açısından-bir diğer sorun da atölyelere “zaman ayırma” konusunda görülmüştür. Öğrenciler ders ve sınavlarından, eğitimciler de modern kent yaşamının aşırı yoğunluğundan ötürü mevcut işlerinden arta kalan zamanlarda hafta içleri bu atölyeyi uygulamaya çalışmıştır. Haftalık ortalama iki (2) saat süren bu atölyelerde öğrencilerin beklenen seviyede güdülenmesine yetecek sürenin oluşmadığı gözlenmiştir. Vakitlerinin çoğunu bilgisayar başında, ders ve sınav hazırlıkları ile geçiren ve sosyalleşmelerini sosyal medya/dijital teknolojiler üzerinden gerçekleştiren katılımcılara yönelik farkındalık kazandırma çabası haftalık iki (2) saatlik bir destekle önemli bir seviyeye çıkarılamamıştır. Lakin katılımcıların bir kısmı diğer atölyelere de katılarak bu süreyi daha da uzatarak deneyimlerini pekiştirme imkânı bulabilmiştir.

Sosyalleşme kültürü, eğitim ve iletişim becerileri birlikte değerlendirildiğinde atölyede katılımcıların bilgi içerikli bir programdan çok uygulamaya dönük çalışmaları daha çok benimsedikleri görülmüştür. Öğrencilerin en verimli çalışmalarının senaryosu olan “Kısmet”, “İlk Yardım ve “Sihirli Mermi” gibi kısa filmler olduğu anlaşılmıştır. Kendi yazdıkları bir senaryonun çekilecek olması ise kısa film çalışmasını onların gözünde daha

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine Etnografik Bir Alan Çalışması

değerli kılmış ve onu sahiplenilen başarılı bir işe dönüştürmüştür. Diğer taraftan “Kısmet” adlı filmde oyuncu, kameraman ve kurgu editörü gibi iş bölümlerinde kendilerince yapılması sorumluk anlayışlarının gelişmesine yardımcı olmuştur.

Sosyalleşme ve iletişim kültürü bağlamında bakıldığında çocuklar teknoloji çağının çocukları olduklarından hiperaktif bir görünüm içinde bulunmuştur. Buna bir de sosyo-ekonomik farklılıklar, gündelik alışkanlıklar, klasik okul düzenindeki disiplin anlayışı eklendiğinde atölye ortamında düzeni sağlamak oldukça zor olmuştur. Öğrencilerin diyalog ve anlayıştan daha çok çatışma düzeyinde iletişimde buldukları gözlenmiştir. Bir eğitimcinin atölyeyi yönettiği durumlarda oldukça güç anlar yaşanmışken 3 eğitimcinin olduğu uygulamalarda etkinlik düzeni daha kolay sağlandığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin eğitim bilinçlerinin genel anlamda zayıf düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Söylemlerine bakıldığında zamanlarının önemli kısmını kitaplarla geçirmedikleri, bilgiye, farklı düşünce ve uygulamalara dair bir yönelim içinde olmadıkları gözlenmiştir. Bilgi ile yaşam (uygulama) arasında çok yönlü bağlantılar kurmadıkları tespit edilmiştir. Bu bakımdan tartışmacı bir okuma kültüründen gelmedikleri ifade edilebilir. Atölyeler biraz olsun bu yanlarını törpülese de genel değerlendirme sorularına verdikleri cevaplar dikkate alındığında katılımcıların düşüncelerini ifade etme biçimlerinde çok önemli bir değişiklik olmadığı söylenebilir.

Eğitim bilinci bağlamında atölyedeki uygulamalarda en temel sorunlardan biri disiplin konusu olmuştur. Buradaki disiplin etkinliğinin gerçekleşebilmesi için belli bir oturma ve tartışma düzeninin sağlanması anlamındadır. Yuvarlak masatartışmalarında karşılıklı iletişim avantajının, daha fazla gürültü ve çatışma ortamına zemin hazırlayan bir dezavantaja dönüştüğü görülmüştür. Klasik okul biçimindeki oturma düzenine döndüğünde katılımcıların daha disiplinli durdukları gözlenmiştir. Öğrencilerin disiplin kavramına yükledikleri anlamın da geleneksel anlamda okulda gördükleri somut (görünen/fiziki) disiplin uygulamaları (kılık kıyafet, oturma düzeni, aşırı kuralcılık, sessiz oturma, öğretmenin bağırması vb.) ile ilişkili olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin bilgiye dayalı fikir alış-verişinden çok münazara kültürü içinde oldukları gözlenmiştir. Bir fikir hakkında düşünme ve belli bir mantık çerçevesinde yorum yapma, fikir paylaşımında bulunma ve kendini geliştirmek için karşısındaki insanla empatik bir düşünce içinde olma noktalarında oldukça zayıf oldukları tespit edilmiştir.

Tartışma deneyiminin genel anlamda kavgalarla bittiği görülmüştür.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında öğrencilerin bilgi toplumunun gerektirdiği okul-sivil toplum-aile uyumunun etkin bir ağ (social network) şeklinde kurulamadığı gözlenmiştir. Atölye katılımcıları tarafından Yeşilay Başbüyük'teki atölyelere katılımın ve süreçleri anlamlandırmanın yetersizoluşununbu anlamdaki temel nedeni bu üçlü ayaktaki uyumsuzlukta olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin, Yeşilay ve Bağımlılıkla Mücadele yöntemleri kapsamında yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edildiği gibi okul temsilcileri (müdür, öğretmen) ile yapılan görüşmelerdede öğrenci yoğunluğu, mekânların kullanışsızlığı, mali desteklerin yetersizliği ve bürokrasiden şikâyet ettikleri görülmüştür.

Bağımlılıkla mücadelenin kurumsallaşması bağlamında STK ve camii temsilcileri ile yapılan görüşmelerde ise tüm kesimlerin ezberci ve konformist (rahatçı-kolaycı) şekilde önceliklendendi hedef kitlelerine yönelik çalışmalar yürüttükleri anlaşılmıştır. Bağımlılıkları önleyici bir mücadele anlayışı ile toplumun tüm kesimlerini kucaklayıcı şekildeve biyolojik anlamdasağlıklı bir nesil inşa etme sürecindenuzak kaldıkları anlaşılan STK'ların dar mesleki sınırlar içinde eğitim-öğretim faaliyetleri yürüttükleri tespit edilmiştir. Bu durumda eşit düzeyde bağımlılık karşıtı bir stratejiye sahip olmayan aile-okul-STK üçgeni atölyelere katılan öğrencilerin hem istikrarının hem de güdülenme süreçlerininbeklenen düzeyde etkin olamamasında temel bir nedenüstlenmiştir denebilir.

Öneri olarakatölye katılımcılarının yanında aile¹⁰-okul ve STK'lar ile deetkin bir bilgilendirme-bilinçlendirme çalışmasının yürütülmesi gerektiği ortadadır. Ailelerin toplumsal değerleri fark etme, onları yaşama ve sürdürme noktasında donanımlı olmaları gerekli görülmüştür. Haftalık iki (2) saatlik bir kısa film atölyesi öğrencilerdeki bilinçlenme düzeyini yetersiz seviyede tutmaktadır. Vakitlerinin önemli bir kısmını ailede, okulda ve sokakta geçiren çocuklar burada da atölyedekine benzer bir farkındalığısüreci ile karşılaşabilmelidirler. Ailede bilgisizlik, okulda ilgisizlik, STK'larda da kolaycılık olunca teknoloji ve medya bağımlılığı konusunda atölyenin de çabası

¹⁰ Ailelerin medyanın zararları konusunda bilgilennemeleri sağlanmalıdır. İnternetin nasıl güvenli kullanılması gerektiği öğretilmelidir. Kontrolsüz medya kullanımının psiko-sosyal etkileri konusunda film/belgesel/videolar izletilmeli bu konularda etkin bir donanıma sahip aileler olmaları sağlanmalıdır.

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine Etnografik Bir Alan Çalışması

bir anlamda önemsizleşmektedir.

Okulların kütüphaneleri tematik olacak şekilde güçlendirilebilmelidir. Kütüphanelerde medya ve sinema okuryazarlığı, kültürlerarası iletişim, kişisel gelişim, sağlıklı beslenme, bilim kültürü, yenilikçi eğitim teknikleri gibi “temalarda” gençlere yönelik onları onlar çağa entegre edecek motivasyon kitaplarıyla görsel-işitsel materyaller (DVD Filmler, izleme düzenekleri, müzik CD’leri, eğitsel videolar vb.) eş zamanlı bulunmalıdır. Öğrencilere yönelik okuma isteğini arttırıcı, psikolojik gelişimlerini güçlendirici ve yaşam boyu sürdürülebilir bir öğrenmeye açık; sosyal projeleri önemseyen birer birey olmalarına yardımcı olacak nitelikte tematik kitaplıklar oluşturulması bilgi çağında oldukça önemli bir gerekliliktir. Ayrıca kütüphanelerin interaktif çalışma, etkinlik ve proje toplantılarına imkân tanıyacak şekilde dizayn edilmeleri gençlerin bu mekânları kullanma isteklerini de arttıracaktır.

Okul mekânlarının bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetleri uygulamak bakımından yeniden tasarlanması, çocuk ve gençlerin doğa ile uyumlu (ışığı ve oksijeni bol, enerji tasarrufu) yerleşkelerde eğitim görmeleri, bilgiyi üretmekle kalmayıp onu tasarlayan ve bağımsız şekilde eleştiren, 21. yüzyılın gerektirdiği davranış becerilerini kazandıran uygulamalı bir eğitim anlayışı içinde olmaları, bağımlılık kültürünün ortadan kaybolarak üretim kültürüne evrilmesinde hayati önem taşımaktadır. Böyle bir eğitim düzeninin sağlanabilmesi için eğitim camiasının içindeki gerek karar alıcıların gerekse öğretmenlerin ve akademinin daha çok disiplinlerarası çalışması, “toplumsal fayda” konusunda daha kararlı hareket etmesi ve dünyadaki uygulamaları takip edebilir ve ülkelerine onları adapte edebilir bir donanım ile motivasyona sahip olmaları hayati önemdedir.

Kaynakça

Akturan, U. ve Dinçer D. (2013). Etnografya. Baş, T ve Akturan U. (ed.) *Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları

Aladağ, E, Karaman, B. (2018). Değer Eğitiminde Kısa Filmlerden Yararlanma: Örnek Bir Uygulama. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (1), 360-377. DOI: 10.30803/adusobed.404748

Arslan, S, Çaykuş, E. (2015). Drama ve Oyunlaştırılmış Kısa Filmler Aracılığıyla Öğrenci Kişilik Hizmetleri Kavramlarının Araştırılması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 10 (2), 155-164. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/ydrama/issue/34690/383492>

BBC Türkçe (2017) İntihar oyunu Mavi Balina'dan kurtulanlar anlatıyor. <https://www.bbc.com/turkce/41281200> sitesinden 13 Temmuz 2018 tarihinde erişildi.

BFI (2018). *Screening Literacy: Country Profiles*. http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/studies/literacy-country-profiles_en.pdf sitesinden 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Bozdemir, B. (2007). *Küçük Sinemacılar*. İstanbul: Kelime Yayınları

Chalk- P. (2017) Edgar Dale's Film Appreciation Programme: An Early Education in Adaptation, *Historical Journal of Film, Radio and Television*, DOI: 10.1080/01439685.2017.1413040

Dünya (2011) Cep telefonundan ayrılmak, 'çarpıntı' yapıyor. <https://www.dunya.com/gundem/cep-telefonundan-ayrilmak-039carpinti039-yapiyor-haberi-143136> sitesinden 13 Temmuz 2018 tarihinde erişildi.

Endeksa (2018) *Başbüyük*. <https://www.endeksa.com/analiz/istanbul/maltepe/basibuyuk/demografi#egitim> sitesinden 17 Mayıs 2018 tarihinde erişildi.

Ethiopia Skate. (2015). *Ethiopia Skate | The Very Best- Makes A King*. <https://www.youtube.com/watch?v=w-X4y3Plf4I> sitesinden 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Fillinc (2018). *Education*. <https://www.filmlinc.org/education/> sitesinden 17 Mayıs 2018 tarihinde erişildi.

Fillinc (2018) *Education*. <https://www.filmlinc.org/education/film-society-kids/> sitesinden 17 Mayıs 2018 tarihinde erişildi.

Film Education, (2015). *About*. http://www.filmeducation.org/about_us/ sitesinden 17 Mayıs 2018 tarihinde erişildi.

Gazi, Z, Aksal, F. (2014). The Film as Visual Aided Learning Tool in Classroom Management Course. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Kısa Film Atölyesi Çalışmalarının Teknoloji Bağımlılığını Önlemedeki Etkisi Üzerine
Etnografik Bir Alan Çalışması

Dergisi, 41 (41), Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/hunefd/issue/7797/102102>

İTM (2018). *İstanbul Tasarım Merkezi Kısa Film Atölyesi*. http://istanbultasarimmerkezi.org/kisa-film-atolyesi_L136.html sitesinden 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Lumière, I. (2015). *Institut Lumière*. <http://www.institut-lumiere.org/musee/decouvrir-le-site-lumiere.html> sitesinden 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Lumière, I. (2015). *Les activités éducatives*. <http://www.institut-lumiere.org/media/institut-lumiere/documents/plaquette-peda-2016.pdf> sitesinden 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Lumière, I. (2015). *L'histoire Lumière*. <http://www.institut-lumiere.org/musee/les-freres-lumiere-et-leurs-inventions/breve-histoire.html> sitesinden 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Lumière, I. (2015). *Votre événement*. <http://www.institut-lumiere.org/media/institut-lumiere/documents/espacesloca2010.pdf> sitesinden 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Maltepe (2018). *Maltepe Kaymakamlığı İdari Yapı*. <http://www.maltepe.gov.tr/idari-yapisi> sitesinden 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Marchant G. C. (2008) The Efficiency of Film in Education. *Educational Media International*. Volume 11, 1974- Issue 1. Pages 11-12

Niemiec, R. M., & Wedding, D. (2018). *Filmlerle Pozitif Psikoloji*, (Çev.: Gülnihal Kafa) İstanbul: Kaknüs Yayınları

Ntv (2018) Oyun bağımlılığı 'akıl hastalığı' olarak kabul edilecek. [https://www.ntv.com.tr/saglik/ovun-bagimliliği-olarak-kabul-edilecek,LwZfSnckyEqwhv5YEmhtKg](https://www.ntv.com.tr/saglik/ovun-bagimliliği-akil-hastalığı-olarak-kabul-edilecek,LwZfSnckyEqwhv5YEmhtKg) sitesinden 13 Temmuz 2018 tarihinde erişildi.

Öztürk, S., Odabaş, B. (2017). *Alternatif Medya Örneği Olarak Kısa Film*, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 7:1, 95-120

Pulat, F. (2016). *Kitaplarla ve Filmlerle Aile Eğitimi*, Ankara: Efil Yayınevi Yayınları

Silman, F.& Olgaç, C. (2012). *Filmler, Semboller ve Mesajlar*. İstanbul: Mühür Kitaplığı

Silman, F. (2018). *Eğitim Konulu Filmler*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Wonderly, M. (2009) Children's film as an instrument of moral education, *Journal of Moral Education*, 38:1, 1-15, DOI: 10.1080/03057240802601466

Yedam (2018). *Sosyal Etkinlikler*. <http://www.yedam.org.tr/sosyal-etkinliklersitesinden> 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Yeşilay (2018). *Şubeler*. <http://www.yesilay.org.tr/tr/subelersitesinden> 03 Haziran 2018 tarihinde erişildi.

Yeşilay (2018). *Teknoloji Bağımlılığı*. <https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliliği> sitesinden 13 Temmuz 2018 tarihinde erişildi.